

Hallituksen esitys Eduskunnalle Ruotsin kanssa kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Ruotsin välillä kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa 25 päivänä tammikuuta 1985 tehdyn pöytäkirjan.

Pöytäkirjan mukaan Suomi ja Ruotsi korvaavat yhteisesti Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille sen kunnallisveron saamatta jäämisen, joka johtuu Pohjoismaiden välillä voimassa olevasta tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdystä sopimuksesta. Sopimuksen määräykset huomioon ot-

taen on Ahvenanmaalla asuvan merimiehen maksettava merimiesveroa Ruotsissa tulosta, jonka hän saa ruotsalaisessa laivassa tekemästään työstä, kun taas tästä tulosta ei makseta tuloveroja Suomessa.

Pöytäkirja tulee voimaan 30 päivänä siitä päivästä, jona molemmat hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen sen voimaantulemiseksi vaadittavien toimenpiteiden suorittamisesta. Voimaantulon jälkeen pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ensimmäisen kerran veron saamatta jäämiseen vuodelta 1984.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne

Suomen ja Ruotsin välillä tulo- ja omaisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi 27 päivänä kesäkuuta 1973 tehdyn sopimuksen (SopS 42/77 ja 59/77) 15 artiklan 3 kappaleen a kohdan mukaan sellaisesta työstä saadusta tulosta, joka tehtiin suomalaisessa tai ruotsalaisessa aluksessa, verotettiin vain siinä valtiossa, jonka kansallisuus aluksella oli. Tämän määräyksen taustana ovat olleet Suomen ja Ruotsin samankaltaiset merimiesverolait. Suomessa asuvan merimiehen osalta, joka palvelee ruotsalaisessa aluksessa, määräys merkitsee, että merimiehen on maksettava saamastaan merimiestulosta Ruotsin merimiesveroa, kun taas tulosta ei

ole maksettava tuloveroja Suomessa. Näin ollen merimiehen kotikunta ei tässä tapauksessa saa sitä merimiesveron kunnallisvero-osuutta, jonka se saisi, jos merimies työskentelisi suomalaisessa aluksessa. Koska tämä asiain tila aiheutti Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille kunnallisveron saamatta jäämisen, joka olennaisesti ylitti sen, mitä voitiin pitää kohtuullisena kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen seurauksena, Suomi ja Ruotsi tekivät 3 päivänä marraskuuta 1977 verosopimukseen liittyvän pöytäkirjan kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa (SopS 19/78). Pöytäkirjan mukaan Suomi ja Ruotsi vastaavat yhteisesti Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille maksettavasta korvauksesta siten, että Ruotsin osuus on 70 prosenttia ja Suomen osuus 30 prosenttia kokonaismäärästä. Pöytäkirja

jaa sovellettiin ensimmäisen kerran veron saamatta jäämiseen vuodelta 1977.

1.2. Syyt pöytäkirjan tekemiseen

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä on 22 päivänä maaliskuuta 1983 tehty sopimus tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi (SopS 74/83 ja 37/84), jäljempänä verosopimus. Tällä verosopimuksella, joka tuli voimaan 29 päivänä joulukuuta 1983 ja jota sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa, korvattiin muun muassa edellä mainittu Suomen ja Ruotsin välillä vuonna 1973 tehty sopimus. Verosopimuksen 15 artiklan 3 kappaleen a kohta vastaa asialliselta sisällöltään vuonna 1977 tehdyn sopimuksen 15 artiklan 3 kappaleen a kohtaa.

Vuonna 1983 palveli noin 400 Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvissa kunnissa asuvaa merimiestä ruotsalaisissa laivoissa. Merimiesammattissa toimii suhteellisesti suurempi osuus väestöstä Ahvenanmaalla kuin muualla Suomessa. Merimiesveron kunnallisvero-osuuden merkitys on tästä syystä Ahvenanmaan maakunnan kunnille huomattavasti suurempi kuin Suomen kunnille yleensä. Jos ne Ahvenanmaan maakunnassa vuonna 1983 asuneet merimiehet, jotka mainitun vuoden aikana palvelivat ruotsalaisissa laivoissa, olisivat työskennelleet suomalaisissa laivoissa ja maksaneet merimiesveroa Suomessa, olisi Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien osuus tästä merimiesverosta ollut arvion mukaan noin 2 000 000 markkaa. Merimiesveron kunnallisvero-osuuden saamatta jääminen kohdistuisi erityisen raskaana eräisiin taloudellisesti heikkoihin Ahvenanmaan kuntiin.

Edellä lausutun perusteella voidaan kysymyksessä olevan korvauksen maksamista Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille veron saamatta jäämisestä edelleen pitää perusteltuna. Vaikka vuoden 1977 pöytäkirja ei ole Suomen ja

Ruotsin välillä vuonna 1973 tehdyn verosopimuksen olennainen osa, se kuitenkin sanamuotonsa mukaan liittyy tähän verosopimukseen. Koska mainittu kahdenkeskinen verosopimus on lakannut olemasta voimassa samanaikaisesti, kun monenkeskinen verosopimus on tullut voimaan, on käynyt tarpeelliseksi korvata vuoden 1977 pöytäkirja samaa asiaa koskevalla uudella pöytäkirjalla.

1.3. Asian valmistelu

Suomen valtiovarainministeriön ja Ruotsin finansdepartementetin virkamiesten välillä käytiin pöytäkirjaa koskevia keskusteluja marraskuussa ja joulukuussa 1983, jolloin päästiin yksimielisyyteen pöytäkirjaa koskevasta luonnoksesta.

Pöytäkirja allekirjoitettiin Tukholmassa 25 päivänä tammikuuta 1985. Pöytäkirjalla korvataan Suomen ja Ruotsin välillä 3 päivänä marraskuuta 1977 tehty samaa asiaa koskeva pöytäkirja (SopS 19/78).

Uusi pöytäkirja vastaa asiasisällöltään vuoden 1977 pöytäkirjaa muutoin, paitsi että Suomi ja Ruotsi nyt vastaavat Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille maksettavasta korvauksesta kumpikin puoliksi. Muut uuden pöytäkirjan ja vuoden 1977 pöytäkirjan väliset eroavuudet johtuvat teknisluonteisista tarkistuksista.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuspuolten hallitukset vahvistavat Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille maksettavan korvausmäärän saamatta jäävästä kunnallisverosta vuodeksi kerrallaan. Korvaus arvioidaan sitä vuotta, jota korvaus koskee, lähinnä edellisen vuoden olosuhteiden perusteella. Korvattava määrä on arviolta noin 2 000 000 markkaa vuodessa. Tästä on Suomen korvausosuus puolet eli noin 1 000 000 markkaa vuodessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Pöytäkirjan sisältö

1 §. Pykälässä todetaan se periaate, että verosopimuksen määräysten perusteella sopimusvaltiolle tai muille veronsaajille veron saamatta jäämisestä johtuva menetys jää kokonaisuudessaan sen valtion tai sen muun veronsaajan vahingoksi, jonka on verosopimuksen mukaan joko kokonaan tai osaksi luovuttava verottamisvaltansa käyttämisestä. Tällaisesta veron saamatta jäämisestä ei ole voitava kohdistaa korvausvaatimusta toiseen sopimusvaltioon.

2 §. Tässä pykälässä korostetaan, että veron saamatta jääminen, jonka verosopimuksessa oleva merimiesten verottamista koskeva määräys aiheuttaa Ahvenanmaan maakunnan kunnille, olennaisesti ylittää sen määrän, joka kohtuudella voidaan jättää näiden kuntien vahingoksi. Suomen ja Ruotsin hallitukset ovat tämän vuoksi katsonet, että tässä tapauksessa on tehtävä poikkeus 1 §:ssä todetusta periaatteesta ja myönnettävä kohtuunmääräinen korvaus näille kunnille.

3 §. Molemmat hallitukset ovat samaa mieltä siitä, että Suomi ja Ruotsi vastaavat yhteisesti Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille maksettavasta korvauksesta, kumpikin puoliksi.

4 §. Molemmat hallitukset vahvistavat yhteisesti korvausmäärän vuodeksi kerrallaan.

5 §. Pykälään on otettu määräykset niistä perusteista, joiden mukaan korvauksen suuruus lasketaan. Korvausta maksetaan määrä, joka vastaa Suomen merimiesveron kunnallisvero-osuutta, joka olisi suoritettu Ahvenanmaan maakunnan kunnille, jos ne näissä kunnissa asuvat merimiehet, jotka ovat palvelleet ruotsalaisissa laivoissa, olisivat työskennelleet suomalaisissa laivoissa ja siten maksaneet Suomen merimiesveroa. Korvaus arvioidaan sitä vuotta, jota korvaus koskee,

lähinnä edellisen vuoden olosuhteiden perusteella. Niin ollen ei voida välttää tiettyä jälkeenjääneisyyttä korvausmääriä arvioitaessa. Pykälässä oleva määräys, jonka mukaan korvaus pyöristetään ylöspäin lähimpään 100 000 markan määrään, estänee kuitenkin jälkeenjääneisyyttä johtamasta liian pieneen korvaukseen.

6 §. Suomen valtiovarainministeriö ja Ruotsin valtiovaraindepartementti valtuutetaan sopimaan keskenään pöytäkirjan soveltamiseksi tarpeellisista tarkemmista määräyksistä.

7 §. Pykälä sisältää pöytäkirjan voimaantuloa koskevat määräykset. Voimaantulon jälkeen pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ensimmäisen kerran veron saamatta jäämiseen vuodelta 1984.

8 §. Pöytäkirja voidaan sanoa irti aikaisintaan viiden vuoden kuluttua verosopimuksen voimaantulopäivästä. Kun verosopimus tuli voimaan 29 päivänä joulukuuta 1983, voi irtisanominen siis tapahtua aikaisintaan vuonna 1988.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Edellä esitetystä käy ilmi, että pöytäkirjaan sisältyvän sopimuksen toteuttamisesta aiheutuu toistuvia vuotuisia menoja valtiolle. Pöytäkirja koskee niin ollen eduskunnan budjettivaltaa ja vaatii tästä syystä eduskunnan suostumuksen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Suomen ja Ruotsin välillä kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamista eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Helsingissä 19 päivänä huhtikuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Vt. ulkoasiainministeri
Pääministeri Kalevi Sorsa

Suomen ja Ruotsin välinen

PÖYTÄKIRJA

kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa

Suomen tasavallan hallitus ja Ruotsin kuningaskunnan hallitus,

todeten, että Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi 22 päivänä maaliskuuta 1983 tehdyn sopimuksen (verosopimus) mukaan sellaisesta työstä saadusta tulosta, joka tehdään suomalaisessa tai ruotsalaisessa laivassa, verotetaan vain siinä sopimusvaltiossa, jonka kansallisuus laivalla on,

todeten edelleen, että Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä tulo- ja omaisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi 27 päivänä kesäkuuta 1973 tehty sopimus on lakannut olemasta voimassa samanaikaisesti, kun verosopimus on tullut voimaan,

haluten korvata 27 päivänä kesäkuuta 1973 tehtyyn sopimukseen liittyvän, Suomen ja Ruotsin välillä kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa 3 päivänä marraskuuta 1977 tehdyn pöytäkirjan samaa asiaa koskevalla uudella pöytäkirjalla,

ovat sopineet seuraavasta:

1 §

Hallitukset ovat samaa mieltä siitä, että verosopimuksen määräysten perusteella sopimusvaltiolle, sen kunnille tai muille julkisoikeudellisille oikeushenkilöille, joiden veroja verosopimus koskee, veron saamatta jäämisestä johtuva menetyks on periaatteessa kokonaisuudessaan tämän valtion, näiden kuntien tai näiden henkilöiden kannettava.

2 §

Molempien hallitusten käsityksen mukaan verosopimuksessa oleva sääntö, jonka mukaan sellaisesta työstä saadusta tulosta, joka tehdään

suomalaisessa tai ruotsalaisessa laivassa, verotetaan vain siinä sopimusvaltiossa, jonka kansallisuus laivalla on, on kuitenkin aiheuttanut Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille kunnallisveron saamatta jäämisen, joka olennaisesti ylittää sen, mitä voidaan pitää kohtuullisena kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen seurauksena. Hallitukset ovat tämän vuoksi katsoet, ottaen huomioon Ahvenanmaan maakunnan erityisaseman, että näille kunnille on poikkeuksena 1 §:ssä mainitusta periaatteesta myönnettävä veron saamatta jäämisestä kohtuullisena korvaus valtion varoista.

3 §

Molempien hallitusten käsityksen mukaan verosopimus rakentuu kokonaan vastavuoroisille velvoitteille ja on molempien valtioiden verotuksellisten ja muiden etujen yhteensovittamisen tulos. Hallitukset ovat tämän vuoksi samaa mieltä siitä, että korvauksesta, joka 2 §:n mukaan myönnetään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille, vastaavat molemmat valtiot, kumpikin puoliksi.

4 §

Molemmat hallitukset vahvistavat yhteisesti korvausmäärän vuodeksi kerrallaan.

5 §

Korvaus arvioidaan sitä vuotta, jota korvaus koskee, lähinnä edellisen vuoden olosuhteiden johdolla ja sitä maksetaan määrä, joka vastaa veromäärää, joka Suomen merimiesverolainsäädännön mukaan olisi maksettu Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille, jos työ olisi tehty suomalaisessa laivassa tai laivassa, joka verosopimuksen mukaan rinnastetaan suomalaiseen laivaan. Korvaus pyöristetään ylöspäin lähimpään 100 000 Suomen markan määrään.

6 §

Suomen valtiovarainministeriö ja Ruotsin valtiovaraindepartementti sopivat keskenään erikseen tämän pöytäkirjan soveltamisesta.

7 §

Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmantenkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona molemmat hallitukset ovat noottien vaihdolla Helsingissä ilmoittaneet toisilleen pöytäkirjan voimaantulemiseksi vaadittavien toimenpiteiden suorittamisesta.

Pöytäkirjan tultua voimaan sen määräyksiä sovelletaan ensimmäisen kerran vuotta 1984 koskevaan veron saamatta jäämiseen.

8 §

Tämä pöytäkirja on voimassa kunnes jompikumpi sopimuspuoli sen irtisanoo. Kumpikin sopimuspuoli voi — viimeistään kalenterivuoden kesäkuun 30 päivänä, ei kuitenkaan aikaisemmin kuin viiden vuoden kuluttua verosopimuksen voimaantulopäivästä — diplomaattista tietä kirjallisesti irtisanoa pöytäkirjan tekemällä toiselle sopimuspuolelle irtisanomisilmoituksen. Tässä tapauksessa pöytäkirja lakkaa olemasta voimassa irtisanomista seuraavia kalenterivuosia koskevien veron saamatta jäämisten osalta.

Tehty Tukholmassa 25 päivänä tammikuuta 1985 kahtena suomen- ja ruotsinkielisenä kappaletena, jotka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta:

B. Alholm

Ruotsin kuningaskunnan
hallituksen puolesta:

Pierre Schori

